

tidens Dansk, til Folkevisernes Dansk, til jydsk Lovs Dansk, til vore yngre Runestenes Dansk og til de ældres og til Guldhornenes Dansk. Ingen Lærer med Kærlighed til sit Fag — og enhver Lærer i nordisk Sprog, som kommer ind for Eftertiden, vil elske sit Fag — kan lade være med at lukke disse Veje op for Eleverne, det er saa let, og der er saa megen Glæde at faa ud deraf. Men naar ingen Lærer vil lade være med at læse Runestensberetningen om Harald Blaatand og Dannevirkestenene og Guldhornene med sine Elever, hvorfor skulde han saa ikke have Lov at læse med dem det næsten enslydende Sprog, der skrives af Snorre Sturlesøn, der er en af alle Tiders ypperste Historiefortællere. Men faa vi en saadan levende Undervisning i vor Folkestammes Sprog, Kultur og Aandsliv ind i Skolen, og faa vi i andre Fag en saadan frisk Undervisning om vort Samfundsliv og Næringsliv og om de nært beslægtede Folks Stilling, og faa vi i Geografien en levende og fyldig Syslen med vort Lands Jordbundsforhold, vort Lands Dyre- og Planteverden, Skildring af Sveriges og Norges og Islands og det øvrige Europas tilsvarende Forhold, altid med de nordiske Lande som Udgangspunkt, som det, vi først og naturligst fæste Blikket paa, er derved bygget det sikreste Værn mod det, som jeg stadig betegner som en Overtro, men som naturligvis i aandløse og mekaniske Tider maaske kunde dukke op hist og her, at det stærke Studium af fremmede Sprog, som forudsattes i den ny Skole, skulde føre til et Jean de Franceri, som drog vore unges Fantasi ud til Begejstring for det fremmede og til Ringeagt og Fjernhed over for vort eget.

Jeg skal nu gaa over til at tale om Eksamensvæsenet. Ærede Medlemmer ville have lagt Mærke til, at denne Lov paa alle Punkter forudsætter, at man ikke direkte foreskriver betydelige Forandringer i vort Eksamensvæsen. Hvilke det skal være, skal jeg ikke her udvikle, jeg tænker heller ikke, at det høje Ting vil indlade sig paa selv eller ved et Udvalg at forsøge at udarbejde Eksamensreglerne. Det er bedst at lade det staa her saaledes, at den Sum af Evne og Frisind, som til enhver Tid er til Stede i Ministeriet og Skolen, kan gøre sig gældende og skabe de ny Former. Nu kunde maaske enkelte Udtryk i Loven lempes saaledes, at de tydelig sagde til den Eftertid,

for hvilken vi give Loven, at Lovgiverens Mening virkelig er at komme bort fra vort nuværende Eksamensophobningssystem. Jeg vil bruge et Slagord og sige: Eksamen skal væsentlig være en Prøve i Dygtighed, i Færdighed, i Modenhed, men den skal ikke væsentlig eller slet ikke prøve i ophobet Kundskab. I en interessant Drøftelse, som for faa Dage siden førtes paa de lærde Skolers Lærerforenings Møde, og af hvis stenografiske Beretning jeg haaber, vi kunne fremskynde Trykningen saa meget, at den i alt Fald delvis kan være dette Ting til Nytte under dets Arbejde paa Loven, blev det stærkt fremdraget, at vi kunde komme et Stykke Vej ved at gøre Eksamensvæsenet skriftligt og indskrænke den mundtlige Eksamen. Noget sandt er der deri, men det kan dog ikke være nok at skrive dette i Loven, for en skriftlig Eksamen kan jo dog endelig lige saa godt misbruges til at føre Eleverne ind paa Propning og Dressering, som en mundtlig kan. Jeg vilde derfor foretrække en saadan Udtryksmaade, som understregede Dygtigheden, Færdigheden, Modenheden. Men det vigtigste vilde naturligvis være den Anordning, den Maade, hvorpaa Ministeren giver Skolen Lov til at føre Loven ud i Livet.

Ja, efter at jeg nu har gennemgaaet de almindelige Synsmaader for Loven — om hvilke jeg for Resten havde meget at sige endnu, men maaske ville kommende Talere give mig Anledning til at komme tilbage dertil, hvis jeg ikke alle Vegne skulde have udtrykt min Mening tydeligt — er der endnu enkelte Ting, som jeg maa have Lov til at omtale. Der staa i § 17, hvor mange Timer der maa undervises, og hvor lange disse Timer maa være. Der er adskillige Skolemænd, som ønske at sætte snævrere Grænser for Undervisningens Varighed, end der er sat her i Loven. Jeg deler disse Mænds Frygt for, at man ved at lade Eleverne gaa meget i Skole og samtidig give dem mange Lektier for, kan optage deres Kræfter for meget og tage for meget af deres Tid. Men der er en anden Frygt, som ogsaa ligger nær. Det er Frygten for, at man skal hindre en anden Udvikling, som er begyndt. Vi have en og maaske flere Skoler her i Landet, der give Eleverne lidt mere Skoletid, end man hidtil har givet dem, men saa bruge de ganske vist ogsaa Undervisningstiden saaledes, at Eleverne — navnlig de smaa — ingen Lektielæsning have hjemme. Dette er en Udvikling, som vi ikke skulde